

พฤติกรรม ทักษะ และปัจจัยส่งเสริมการแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

Entrepreneurial Knowledge Seeking Behavior and Skills and Factors Supporting Entrepreneurial Skills of Students of the Faculty of Business Administration, Rajapark Institute

อนิรุทธิ์ ผ่องแผ้ว¹, อีระ เทิดพุทธธรรม², ตะวัน วิกรัยพัฒน์³

ศิริกัญญา ทำมารุ่งเรือง⁴ และ ชนินทร์ วิชชุลตา⁵

Aniruth Phongpaew¹, Theera Therdbhuthadham², Tawan Vikraipat³

Sirikanya Thammarungrueng⁴, and Chanin Vijchulata⁵

คณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

Faculty of Business Administration, Rajapark Institute, Thailand

E-mail: aniruthpp@hotmail.com

Received August 6, 2025; Revised October 24, 2025; Accepted October 31, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับพฤติกรรมการแสวงหาความรู้และทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ (2) เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) ค้นหาปัจจัยที่สนับสนุนทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ จำนวน 275 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.931 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ One-way ANOVA และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ มีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการโดยรวม ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ จำแนกตามเพศและอายุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านหลักสูตรที่ศึกษาและประสบการณ์ มีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยที่สามารถสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการที่สำคัญ คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี AI

ความสามารถในการสื่อสารและความคิดสร้างสรรค์ การเสริมสร้างประสบการณ์ตรง และการศึกษา
ต่อในระดับที่สูงขึ้น

คำสำคัญ: พฤติกรรม; ทักษะ; การแสวงหาความรู้; การเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

The research objectives were to: (1) study the level of entrepreneurial knowledge-seeking behaviors and skills; (2) compare this level across different student backgrounds; and (3) identify supporting factors for entrepreneurial skills of students in the Faculty of Business Administration, Rajapark Institute. The sample consisted of 275 respondents and 15 key informants. Research instruments included a questionnaire (with a reliability of 0.931) and an interview form. Data were analyzed using mean, standard deviation, independent sample t-test, one-way ANOVA, and content analysis. The study found that the overall level of entrepreneurial knowledge-seeking behaviors and skills among students in the Faculty of Business Administration at Rajapark Institute was high. Comparisons of this level across gender and age were not statistically significant, while differences were found when classified by academic field and business experience (at the 0.05 significance level). Supporting factors identified included the ability to utilize AI, practical communication skills, creativity, direct training, and higher education or upskilling.

Keywords: behavior; skills; knowledge seeking; entrepreneurial

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มีหลักการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและสร้างการพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีธรรมาภิบาล เป็นเหตุผลสำคัญที่ประเทศชาติต้องมุ่งสร้างผู้ที่มีการศึกษาดี มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ ให้ก้าวเข้ามาเป็นผู้ประกอบการ เพราะการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างธุรกิจใหม่ ๆ ขึ้นในระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตและมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น (Thongyost et al., 2022)

การขยายตัวทางสังคมในโลกยุคดิจิทัลที่องค์ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ล้วนเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนพัฒนาการของระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน ส่งผลให้ประชากรเกิดความต้องการในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพและการประกอบกิจการส่วนบุคคลหรือครอบครัว (Sudkaew, 2020) สอดรับกับแนวทางในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีองค์ความรู้ทางวิชาการ ทักษะทางวิชาชีพ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์พร้อมต่อการทำงาน

ที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนการจัดการศึกษาสำหรับวัยทำงานที่ประสงค์เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้นไป หรือเพื่อแสวงหาความรู้เสริมสร้างสมรรถนะเพิ่มเติมตามความสนใจอันจะมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงโดยตรงการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) (Office of the Permanent Secretary, MHESI, 2020) ดังนั้น แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ ควรมีการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสนใจของตนเองและแนะนำให้ผู้เรียนแสวงหาหากิจกรรมนอกห้องเรียน การวิเคราะห์ตนเอง สร้างพื้นฐานความรู้และทัศนคติในการเป็นผู้ประกอบการและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้ประกอบการตามความสนใจและมีความเหมาะสม

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและจำเป็นต้องมีทักษะการแสวงหาความรู้ เนื่องจากทักษะนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการจัดการกับความรู้ ก่อนจะสร้างเป็นความคิด สรุปผลและนำไปใช้ และการค้นหาแนวทางองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเองและองค์กร (Chompoomuangchuen, 2020) โดยเฉพาะกับการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 และแนวทางการประกันคุณภาพของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน ตามเกณฑ์ AUN-QA Version 4.0 ที่กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนและการสอน ที่มีการบ่มเพาะนักศึกษาให้เกิดความคิดใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมและแนวคิดของการเป็นผู้ประกอบการ (Pakdeeteva & Bangthamai, 2021) เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนามนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่กระบวนการเรียนรู้มีความหลากหลายมากกว่าการมานั่งเรียนในห้องสี่เหลี่ยม เป็นการแสวงหาความรู้ที่ไม่มีขอบเขตและข้อจำกัดใด ๆ (Sakcharoen, 2022) รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้แสวงหาความรู้และพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง หรือรวมทั้งมีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงานมีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมและการประยุกต์ใช้ (Tenissara & Sangsai, 2023)

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในสถาบันการอุดมศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยที่สนับสนุนทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ และซึ่งผลจากการศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเน้นความสามารถของผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

การทบทวนวรรณกรรม

พฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้

พฤติกรรมการแสวงหาความรู้ มีลักษณะใกล้เคียงกับพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูล กล่าวคือการแสวงหาข้อมูลเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมหนึ่ง โดยเริ่มต้นจากการที่บุคคลสนใจต่อข้อมูลใดข้อมูลหนึ่ง จึงเริ่มทำการประเมินข้อมูลจากภายในตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนเองต้องการซึ่งคำตอบ ต้องการ

ที่จะคิดทบทวนหรือวิเคราะห์ แล้วพบว่าปริมาณของข้อมูลชุดนั้น มีไม่เพียงพอที่จะสามารถนำมาซึ่งการดำเนินการใด ๆ บุคคลนั้นจึงจำเป็นต้องกระตือรือร้นพยายามค้นหา ศึกษา หาความรู้ต่อชุดข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งความสมบูรณ์ของชุดข้อมูลที่บุคคลต้องการอย่างต่อเนื่อง ผ่านความพยายามที่เรียกว่า “การแสวงหาข้อมูล” (Noisri, 2022) รวมถึงเป็นการกระทำหรือกิจกรรมที่เป็นกระบวนการการสำรวจความรู้ในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการค้นคว้า การทดลอง วิจัย สร้างสรรค์ และเลือกใช้เทคโนโลยี เกิดกระบวนการหรือทักษะใหม่ได้นวัตกรรมและพัฒนาอยู่เสมอ (Wonglas et al., 2023) โดยเฉพาะการเรียนรู้ในสถาบันการอุดมศึกษานั้น นักศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนได้ตลอดระยะเวลาที่เรียนตามหลักสูตร ต้องมีความพร้อมในการเรียน สามารถรับมือและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ และมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้และที่สำคัญต้องสามารถตัดสินใจในการเรียนได้ด้วยตนเอง (Mekkhachorn et al., 2020)

ทักษะการแสวงหาความรู้เป็นทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงาน มีลักษณะเป็นทักษะที่ใช้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Soft Skills) เป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการศึกษาปัจจุบันอย่างมาก เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทมากขึ้น ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ วิทยาการต่าง ๆ จึงมีการถ่ายทอดและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ที่จะรู้จักเลือกรับข้อมูลและวิทยาการใหม่ ๆ นั้น อย่างมีวิจารณญาณอย่างน้อยในฐานะ “เครื่องมือ” ที่จะนำไปสู่ความรู้ที่ต้องการหรือเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนรู้ทำให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากสิ่งที่ตนสนใจในทุกช่วงวัย (Somsai, 2020) กล่าวคือเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนหรือบุคคลที่ต้องการความรู้ใหม่เพิ่มเติม เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในสิ่งที่ตนเองต้องการ

Parnurai et al. (2024) ระบุว่า การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองนั้นอาจจะเป็นการศึกษาหาความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยมี กระบวนการของทักษะการแสวงหาความรู้ ดังนี้

1. การกำหนดประเด็นปัญหาในการสืบค้นสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดขอบเขตในการค้นคว้า การอธิบายและการแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ต้องการนำไปค้นคว้า
2. การวางแผนในการสืบค้น หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในการสืบค้นความรู้ว่า ต้องการสืบค้นเรื่องอะไร สืบค้นที่ไหน สืบค้นอย่างไรและทำอย่างไรจึงจะได้ข้อมูลที่ต้องการสืบค้น
3. การดำเนินการสืบค้นความรู้ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ หมายถึง กระบวนการในการสืบค้นความรู้ตามแผนที่ได้วางไว้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์มากที่สุด
4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้นความรู้ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นมาจำแนก จัดกลุ่มและจัดลำดับของข้อมูล โดยการพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้รับมา
5. การสรุปผลจากการสืบค้นและการจัดเก็บข้อมูล หมายถึง การสรุปข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าโดยการบันทึกเป็นเอกสาร

ดังนั้น พฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้จึงเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การแสวงหาความรู้ที่บุคคลริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและความต้องการ มีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งความรู้ เลือกริธีแสวงหาความรู้ จนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการ

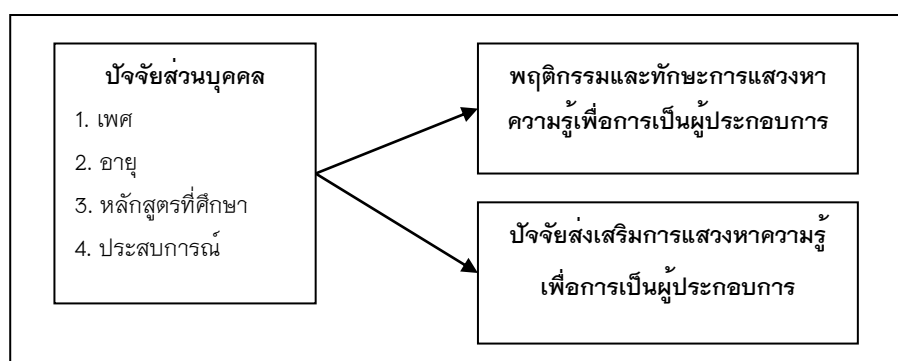
การแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการ เป็นการค้นหา ได้มา ประเมิน แบ่งปัน และใช้ข้อมูลและความรู้ (ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ) เพื่อระบุโอกาส ตัดสินใจ สร้างทรัพยากร และขยายธุรกิจ ซึ่งในสมัยปัจจุบันจะมีการใช้แหล่งข้อมูลดิจิทัลและเครือข่ายสังคม อย่างไรก็ตาม ความรู้ดั้งเดิม อาทิ ด้านเทคนิคการดำเนินการ ความรู้ในเชิงอุตสาหกรรม และการติดต่อสื่อสาร เป็นประเภทของข้อมูลที่สามารถแสวงหาและค้นพบได้อย่างสะดวกแต่จะทำให้เกิดอคติได้ (Jones et al., 2021) ผู้ที่แสวงหาความรู้ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาหรือผู้วิจัยต้องมีความอยากรู้อยากเห็นและกำหนดวิธีการในการค้นหาสิ่งที่ต้องการ มีแรงจูงใจส่วนตัวและความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งจะมีผลต่อปริมาณและคุณภาพของข้อมูลและความรู้ที่ต้องการแสวงหา (Adiningrum, 2021)

ปัจจุบัน ผู้ประกอบการสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลในการแสวงหาความรู้และทรัพยากรต่าง ๆ ที่ตนเองต้องการ ซึ่งเป็นความท้าทายใหม่และความน่าเชื่อถือในการค้นหา ได้มา ประเมิน แบ่งปัน และใช้ข้อมูลและความรู้ (Orrensal et al., 2024) สอดคล้องกับ Meesapman (2023) ที่กล่าวว่าการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการจำเป็นต้องให้การศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ การจัดการธุรกิจ การดำเนินธุรกิจ 2) การพัฒนาด้านทักษะ ได้แก่ การปฏิบัติงาน การมีปฏิสัมพันธ์ และ 3) การพัฒนาด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อัตมโนทัศน์ โดยผ่านประสบการณ์และการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเองจนทำให้เกิดองค์ความรู้ และผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้หรือสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการเป็นผู้ประกอบการหรือประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล และงานวิจัยเชิงประจักษ์ยังแสดงให้เห็นข้อค้นพบว่าการแสวงหาข้อมูลและความรู้นั้น นำไปสู่การรับรู้โอกาส การตัดสินใจหรือการปรับตัวทางธุรกิจที่ดีขึ้น และประสิทธิภาพในการร่วมทุนที่เกิดขึ้นใหม่หรือการเพิ่มทุน ซึ่งแตกต่างกันไปตามบริบทของธุรกิจและวิธีการนำข้อมูลที่แสวงหาได้นำไปใช้ (Ohlert et al., 2025) ทั้งนี้ การแสวงหาความรู้เพื่อการผู้ประกอบการยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการความรู้ (วิธีการจัดเก็บความรู้ แบ่งปันความรู้ และแปลงความรู้เป็นความสามารถ) (Leal et al., 2025)

จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปได้ว่า การแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับโอกาสในอนาคตซึ่งเป็นลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และเป็นการสร้างค่านิยมต่อการเป็นผู้ประกอบการ ที่เปลี่ยนแนวความคิดการเรียนรู้เพื่อปริญญาสู่การเรียนรู้เพื่อเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการ รวมไปถึงการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อการปลูกฝังคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Panyasupat et al., 2024)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ กำหนดแนวความคิดการวิจัยตามแนวคิดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของ Parnurai et al. (2024) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการค้นหาปัจจัยที่ส่งเสริมการแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ 870 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของ Yamane (1973) ได้เท่ากับ 275 คน และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้แก่ การจัดการ 159 คน การตลาด 5 คน ธุรกิจดิจิทัล 26 คน การบัญชี 21 คน และ MBA 64 คน และสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ตัวแทนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร ๆ ละ 3 คน รวมเป็นจำนวน 15 คน (การจัดการ การตลาด ธุรกิจดิจิทัล การบัญชี และ MBA)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับเป็นเครื่องมือวัดและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพัฒนาแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดข้อคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการและข้อคำถามมาตราส่วน

ประมาณค่าตามหลักของ Likert Scale 5 ระดับ และดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามได้ค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.931 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และบันทึกข้อมูลทั้งหมดเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการนัดวันเวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามวันเวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการจดบันทึกและขออนุญาตทำการบันทึกเสียงประกอบในระหว่างการสัมภาษณ์ และจึงนำข้อมูลดิบที่ได้เก็บรวบรวมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบไปด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที-เทส (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ผลต่างมีนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและจดบันทึกเป็นข้อความ จำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

พฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม และทักษะ
1. พฤติกรรมการแสวงหาความรู้ (knowledge seeking behaviors)	3.93	.67	มาก
2. ทักษะการแสวงหาความรู้ (knowledge seeking skills)	3.63	.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.78	.68	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.67) และทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

พฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์	ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors)			
	เพศ	อายุ	หลักสูตร ที่ศึกษา	ประสบการณ์
	T (sig.)	F (sig.)	F (sig.)	T (sig.)
1. พฤติกรรมการแสวงหาความรู้ (Knowledge seeking behaviors)	.411 (.681)	1.941 (.104)	4.819* (.001)	2.383* (.018)
2. ทักษะการแสวงหาความรู้ (Knowledge seeking skills)	.167 (.867)	.487 (.745)	13.731* (.000)	2.740* (.006)

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับพฤติกรรม และทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบัน รัชต์ภาคย์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ที่มีเพศ และอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรต่างกันและมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการต่างกัน มีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 การศึกษาปัจจัยส่งเสริมการแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ พบประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

3.1 นักศึกษาทุกคนมีพฤติกรรมในการค้นคว้าและหาข้อมูลด้านการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับการเรียนและการทำรายงานหรือการทดสอบ โดยใช้วิธีการค้นคว้าข้อมูลอาศัยช่องทางหรือสื่อ ทางด้านออนไลน์ โดยเฉพาะ Google Search ที่เป็นเสิร์ชเอนจินยอดนิยม

3.2 นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมหรือการสัมมนาทางวิชาการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ ตามที่ทางคณะบริหารธุรกิจจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี และการเข้าร่วมงานอีเวนต์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนตามความสนใจของตนเองโดยเฉพาะ

3.3 นักศึกษามีความต้องการอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยตัวเอง หรือ Lifelong Learning โดยสามารถกำหนดหัวข้อหรือประเด็นเฉพาะตามความต้องการของตนเอง และสามารถวางแผนและบริหารเวลาให้เหมาะสม

3.4 นักศึกษาเห็นว่าการเข้าถึงและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะด้าน AI การรู้จักวิธีการในการสื่อสาร การมีความคิดสร้างสรรค์ การฝึกประสบการณ์หรือการใช้ระบบพี่เลี้ยงหรือโค้ชชิ่ง (Coaching) และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เป็นปัจจัยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรม และทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการและทักษะแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาผู้เรียนเริ่มเติบโตเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว เป็นบุคคลที่ต้องการสำเร็จการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพหรือมีประสบการณ์ในการประกอบ

อาชีพมาบ้างแล้วแต่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ในระดับที่สูงขึ้น ความปรารถนาในการสำเร็จการศึกษาเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญให้มีความรับผิดชอบด้านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ที่ช่วยให้ตนเองได้รับการประเมินผลการเรียนผ่านหรือสำเร็จการศึกษาตามที่ต้องการ ซึ่งต้องอาศัยทักษะการแสวงหาความรู้เป็นสำคัญที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนหรือนักศึกษาเข้าถึงข้อมูลและพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ความสามารถระบุประเด็นปัญหาหรือความรู้ที่ต้องการจะศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการได้ด้วยตนเอง ความสามารถในการเลือกวิธีการ (สื่อ เทคโนโลยี หรือช่องทาง) ในการค้นหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการได้ตรงตามความต้องการ เป็นต้น สอดคล้องกับ Kewsuwun (2023) ที่พบว่า พฤติกรรมสารสนเทศทางการเมืองของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ทั้งในแง่ความต้องการ การแสวงหา และการนำไปใช้ และ Parnurai et al. (2024) ที่พบว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองที่เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องค้นพบความรู้ของตนเองมาจากกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริงอย่างลึกซึ้ง เน้นความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้และทำการค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้สูงขึ้น

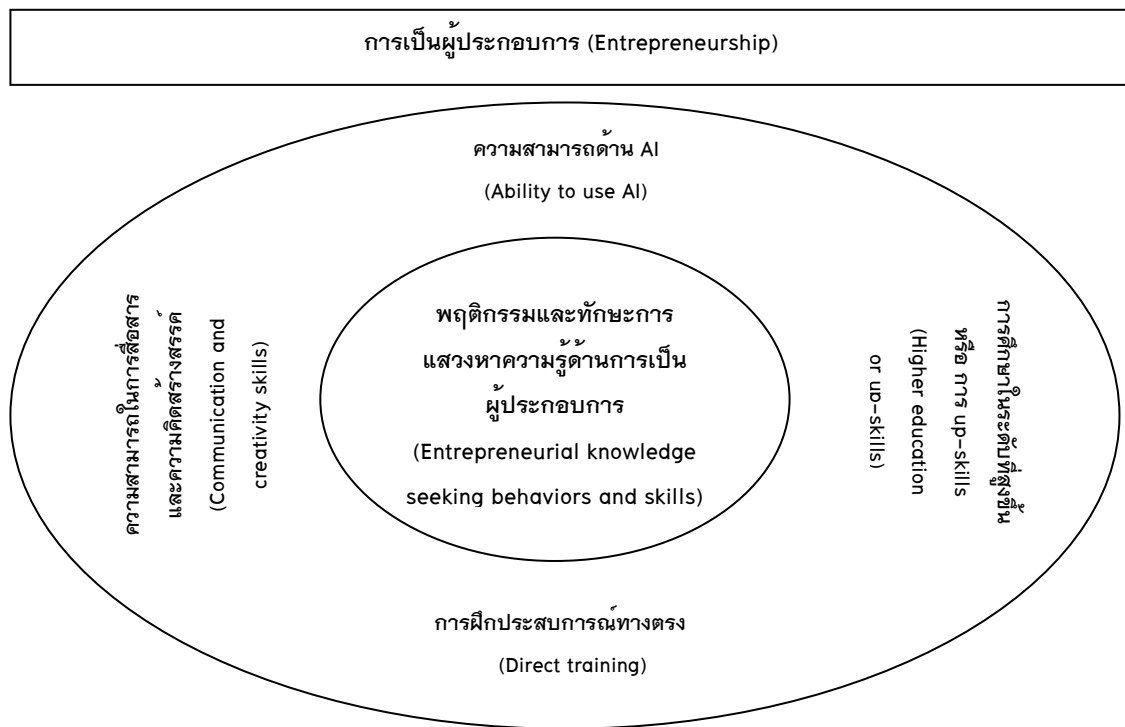
2. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ ที่มีเพศและอายุต่างกัน มีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสาขาวิชาที่ศึกษาและประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจหรือการเป็นผู้ประกอบการต่างกัน พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ มีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์ความรู้ในแต่ละสาขาวิชามีความแตกต่างกัน การแสวงหาความรู้และข้อมูลสำหรับการเรียนรู้และการทำรายงานหรือการนำเสนอข้อมูล จึงแตกต่างกันไปตามสาขาวิชาที่ศึกษาเป็นการเฉพาะ เช่นเดียวกับประสบการณ์ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจหรือการเป็นผู้ประกอบการย่อมผ่านการเรียนรู้ในเรื่องการดำเนินการทางธุรกิจมาก่อน จึงมีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ที่ต่างจากผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน โดยเฉพาะกับนักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ที่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า มีทั้งพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อการเป็นผู้ประกอบการต่างไปจากนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับ Hoklong and Porkatong (2022) ที่พบว่า กลุ่มที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีลักษณะเนื้อหาในการแสวงหาข่าวสารและการรับรู้การสื่อสารการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระป๋องดินเผาผ่านแพลตฟอร์มอินสตาแกรมที่แตกต่างกัน และ Hiangrat et al. (2023) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีต้องการสารสนเทศภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์

3. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่สามารถสนับสนุนทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่สำคัญ คือ เรื่องของการเข้าถึงเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะด้าน AI รวมถึงการมีความสามารถในการสื่อสารและมีความคิดสร้างสรรค์ และใน

บางประเด็นอาจต้องลงมือด้วยตนเองในการเสริมสร้างประสบการณ์จริงหรือการใช้ระบบพี่เลี้ยง และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ก็เพราะ ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เกือบทุกคนมีอุปกรณ์พกพาไม่ว่าจะเป็นสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ที่สามารถสื่อสารและเชื่อมต่อหรือเชื่อมโยงการสื่อสารและการค้นหาข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก รวมไปถึงระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่ทำให้ผู้คนสามารถเรียนรู้ ใช้เหตุผล และตัดสินใจโดยอิงจากข้อมูลได้ง่าย สอดคล้องกับ Nantawet and Pathumcharoenwattana (2019) ที่พบว่า ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของแรงงานไทย สำหรับสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม คือ ความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียน บทบาทของผู้สอน สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการนิเทศฝึกปฏิบัติ และ Pitithanabodee et al. (2021) ที่พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศโดยเริ่มจากการนิยามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ค้นหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต ห้องสมุดสาขาวิชาภาษาจีน และเลือกแหล่งการค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศจากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC) ภูเก็ต และไปตู้

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหรือผู้เรียน โดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนต่าง ๆ กล่าวคือ การเป็นผู้ประกอบการควรมีพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีปัจจัยสนับสนุนทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี AI ความสามารถในการสื่อสารและมีความคิดสร้างสรรค์ การฝึกประสบการณ์ทางตรง การศึกษาที่สูงขึ้นหรือ up-skills เป็นต้น ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบการเป็นผู้ประกอบการด้านพฤติกรรมและทักษะการแสวงหาความรู้
และปัจจัยสนับสนุนทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

References

- Chompoomuangchuen, W. (2020). *Development of knowledge inquiry skills by using self learning package on culture and tradition of northern region for non-formal education students at upper secondary level in Chiang Rai Province*[Master's thesis, Sukhothai Thammathirat Open University].
- Hiangrat, P., Boonyuen, C., & Detphimon, N. (2023). Information behaviors of the graduate students of Rajabhat Maha Sarakham University. *Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University*, 16(1), 18–30. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JLIS_SWU/article/view/262249/176745
- Hoklong, O., & Porkatong, S. (2022). Information seeking, opinions toward content marketing and perception of marketing communication strategies through Instagram platform on clay tile products of consumer group. *Journal of Information Technology and Innovation*, 21(2), 74–88. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/oarit/article/view/271370/179872>

- Jones, O., Meckel, P., & Taylor, D. (2021). The role of prior knowledge in opportunity identification. In *creating communities of practice: entrepreneurial learning in a university-based incubator* (pp.119–138). Springer.
- Kewsuwun, N. (2023). Political information behavior of youths in three southern border provinces. *Silpakorn University Journal*, 43(3), 83–96. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sujthai/article/view/259793/178936>
- Meesapman, S. (2023). *The development of occupational learning activities based on social cognitive learning theory to enhance knowledge and motivation towards entrepreneurship for students in grade 12*[An Independent study, Naresuan University]. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5357>
- Mekkhachorn, W., Bhanthumnavin, D., Bhanthumnavin, D., Meekun, K., Sitsira-at, S., & Pimthong, S. (2020). Psychosocial factors related to self-determination behavior in learning of undergraduate students. *Journal of Behavioral Science for Development*, 12(1), 74–91. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JBSD/article/view/191327/162923>
- Nantawet, R., & Pathumcharoenwattana, W. (2019). A lifelong education management model for developing work skills of Thai workforce for a manufacturing workplace. *Journal of Education Studies*, 47(5), 267–286. <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol47/iss5/6>
- Noisri, S. (2022). *Information seeking behavior, uses and gratifications of information about cannabis for medical uses of consumers*[An Independent study, Chulalongkorn University]. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/8325>
- Office of the Permanent Secretary, MHESI. (2020). *Higher education plan to produce and develop the country's workforce 2021–2027*. Office of the Permanent Secretary, MHESI.
- Ohlert, S., Laibach, N., Harms, R., & Broring, S. (2025). Opportunity recognition in the tension field of knowledge and learning: The case of converging industries. *Journal of Business Research*, 186, 114993. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114993>
- Orrensalo, T., Brush, C., & Nikou, S. (2024). Entrepreneurs' information-seeking behaviors in the digital age—A systematic literature review. *Journal of Small Business Management*, 62(2), 892–937. <https://doi.org/10.1080/00472778.2022.2100896>
- Pakdeeteva, S., & Bangthamai, E. (2021). New era learning and online instruction in higher education institutions. *Sukhothai Thammathirat Open University Journal*, 34(1), 1–18. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/stouj/article/view/250473/171899>

- Panyasupat, R., Muangmee, C., & Soonsawad, N. (2024). An entrepreneurship intention model of university students under Rajabhat University in the era of Thailand 4.0. *Journal of Graduate Studies Network in Northern Rajabhat Universities*, 14(1), 52–70.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JGNRU/article/view/267656/180144>
- Parnurai, P., Wichitchaichakorn, S., Sukvibul, S., Boonyongmaneerat, B., & Chansuebsai, S. (2024). The effect of using the self-directed learning model to develop knowledge-seeking skills among early childhood education student Faculty of Education Bangkokthonburi University. *Journal of Dhammasuksa Research*, 7(1), 187–195.
<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/dsr/article/view/3827/3368>
- Pitithanabodee, N., Luengsaksri, N., Mayou, K., & Suttiwong, T. (2021). Information seeking behavior in conducting assignments of Chinese major students at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. *TLA Research Journal*, 14(1), 1–19. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_research/article/view/249791/169030
- Sakcharoen, P. (2022). Education for lifelong learning in the open admission University. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(12), 251–277. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/256972/174504>
- Somsai, P. (2020). *Competencies of policy analysts in strategy and planning division, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health*[An Independent study, Chulalongkorn University]. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/7476>
- Sudkaew, S. (2020). *A study of the entrepreneur professional skill learning of the office of non-formal education and informal education in the non-formal context of Thailand*[Master's thesis, Mahidol University]. <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/4015>
- Tenissara, S., & Sangsai, P. (2023). The learning process is student-centered. *Journal of Buddhist Education and Research*, 9(1), 361–374. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jber/article/view/263422/181627>
- Thongyost, N., Thawinkarn, D., & Somprach, K. (2022). Approaches of new entrepreneurship development for students Vocational Colleges. *Dhammathas Academic Journal*, 22(3), 281–292. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas/article/view/252066/174375>
- Vidayana, S., Burhanudin, B., & Adiningrum, T. S. (2021). The effect of curiosity on the perception of entrepreneurial opportunity. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 27(Special issue), 1–11. <https://www.abacademies.org/articles/The-effect-of-curiosity-on-the-perception-of-entrepreneurial-opportunity-1528-2686-27-S4-500.pdf>

Wonglas, P., Meekun, K., & Rasanond, T. (2023). Research and behavior development approach to exploration and exploitation: enhancing the vocational teachers' profession and life quality. *Journal of Administration and Social Science Review*, 5(5), 169–182.

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/assr/article/view/263139/175345>

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.